

Брюксел, 11.6.2019 г.
COM(2019) 266 final

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Последваща оценка на европейските столици на културата за 2017 г. (Пафос и
Орхус)**

{SWD(2019) 203 final}

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

Последваща оценка на европейските столици на културата за 2017 г. (Пафос и Орхус)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият доклад се представя въз основа на член 12 от Решение № 1622/2006/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 2006 г. за установяване на действията на Общността „Европейска столица на културата“ за годините 2007—2019¹, в който се изисква всяка година Комисията да осигурява външно и независимо оценяване на резултатите от завършилото през предишната година събитие „Европейска столица на културата“² и да представя доклад относно тази оценка на съответните институции и органи на ЕС.

Резултатите и методологията на последващата оценка са представени по-подробно в придружаващия работен документ на службите на Комисията.

2. КОНТЕКСТ НА ДЕЙСТВИЕТО

2.1. Действие на ЕС „Европейска столица на културата“ (ЕСК)

След стартирането на междуправителствено равнище на инициативата „Европейска столица на културата“ през 1985 г.³ тя се разви до напълно самостоятелно действие на ЕС през 1999 г.⁴ Понастоящем тя се урежда от Решение № 445/2014/ЕС⁵, а градовете, които бяха избрани за ЕСК за годините до 2019 г., са уредени с Решение № 1622/2006/ЕО.

Действието ЕСК има за цел да подчертае богатството и многообразието на културите в Европа и техните общи черти, като по този начин стимулира по-силното взаимно разбирателство между европейските граждани. Действието цели също така да стимулира основаното на културата дългосрочно развитие на градовете в широкия смисъл на понятието, което води до социално-икономическо въздействие, до засилване на сътрудничеството между културните оператори, хората на изкуството и градовете в Европа, както и до участие в културата на местните (и чуждестранните) граждани.

2.2. Подбор и мониторинг на ЕСК за 2017 г.

В съответствие с Решение № 1622/2006/ЕО Кипър и Дания бяха двете държави членки, домакини на събитието ЕСК през 2017 г.

---

¹ ОВ L 304, 3.11.2006 г., стр. 1.

² Пълният текст на оценката може да бъде намерен на адрес: <https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/sites/creative-europe/files/ecoc-2017-evaluation-en.pdf>.

³ Резолюция на министрите на културата, заседаващи в рамките на Съвета на 13 юни 1985 г., относно ежегодното събитие „Европейски град на културата“ (85/С 153/02).

⁴ Решение 1419/1999/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 май 1999 г. за установяване на действията на Общността за събитието „Европейска столица на културата“ за годините от 2005 до 2019 (ОВ L 166, 1.7.1999 г., стр. 1). Това решение беше изменено с Решение № 649/2005/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 117, 4.5.2005 г.).

⁵ Решение № 445/2014/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. за установяване на действие на Съюза „Европейски столици на културата“ за годините 2020 — 2033 (ОВ L 132, 3.5.2014 г.).

Двуетапните процеси на подбор (предварителен подбор и окончателна препоръка) бяха извършени паралелно от съответните органи на тези две държави членки (т.е. съответните министерства на културата). Кандидатурите на кандидатстващите градове бяха разгледани въз основа на целите и критериите, посочени в Решение № 1622/2006/ЕО, от комисия, съставена от тринадесет членове, като шестима са номинирани от съответната държава членка, а останалите седем — от институциите и органите на Европейския съюз. Три града в Кипър и два града в Дания се включиха в надпреварата. Кръговете за предварителен и окончателен подбор бяха проведени съответно през 2011 и 2012 г. и процесът приключи с препоръка на комисията за ЕСК 2017 г. да бъдат обявени Пафос и Орхус⁶. Двата града бяха официално посочени от Съвета на Европейския съюз през май 2013 г.⁷

Впоследствие двата града преминаха процедура на мониторинг: напредъкът в подготовката на градовете беше следен и напътстван от комисия, съставена от седем независими експерти, излъчени от институциите и органите на ЕС, чиято допълнителна задача беше да гарантират спазването на програмата и ангажиментите, въз основа на които са били избрани градовете. Представители на Пафос и Орхус участваха в две официални срещи за мониторинг, свикани от Комисията през есента на 2014 г. и пролетта на 2016 г. Процесът на мониторинг приключи с положителна препоръка, която комисията отправи към Европейската комисия да отпусне награда от 1,5 милиона евро за всеки от двата града в памет на Мелина Меркури. Паричната награда, финансирана по линия на програмата „Творческа Европа“⁸, бе изплатена на двете ЕСК през есента на 2016 г.

2.3. Теми и акценти на двете ЕСК за 2017 г.

Пафос в Западен Кипър датира от периода на неолита. Градът и държавата като цяло се намират на кръстопът в източната част на Средиземно море, поради което този регион представлява съвкупност от различни култури. С население от едва 35 000 души Пафос е и една от най-малките ЕСК, избирани някога. Централната идея на програмата на Пафос за 2017 г. е основана на древните традиции, когато културата се е развивала в открити пространства. „Фабриката за отворена култура“ (често използвано в кандидатурата понятие), която представлява важна част от културната програма, обещава да посети всички райони и общности в Пафос, да демонстрира дейностите, заложи в програмата на Пафос за 2017 г., и да създаде общо пространство на комуникация и сътрудничество за всички хора. Тази централна идея се отнася не само до откритите пространства, но и до отвореност в смисъл на толерантност, приемане, насърчаване и интегриране на различни култури, идеи и убеждения.

Целта на ЕСК в Пафос е изразена в неговото мото: „Свързване на континенти — мост между култури“. Мотото отразява необходимостта от взаимосвързаност и изграждане на връзки между разделените обитатели на Пафос, включително постоянни жители, посетители и имигранти. Освен това се подчертава, че е важно да се свържат разпръснатите райони на града и цялата провинция Пафос да се превърне в общо пространство, което се споделя от всички негови граждани — както в буквалния, така и в преносния смисъл. На последно място се подчертава необходимостта от изглаждането

⁶ Всички доклади на комисията за предварителния и окончателния подбор и мониторинга могат да бъдат намерени на следната страница: http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/capitals-culture_en.htm.

⁷ Решение на Съвета 2013/286/ЕС от 17 май 2013 г. за определяне на „Европейски столици на културата“ за 2017 г. в Дания и Кипър и за 2018 г. в Малта (ОВ L 162, 14.6.2013 г.).

⁸ Регламент (ЕС) № 1295/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. за създаване на програма „Творческа Европа“ (2014—2020 г.) и за отмяна на Решения № 1718/2006/ЕО, № 1855/2006/ЕО и № 1041/2009/ЕО (ОВ L 347, 20.12.2013 г.).

на разликите между общностите от кипърски гърци и кипърски турци посредством различни проекти.

Орхус е създаден през 8-и век като укрепено викингско селище в естествено пристанище в устието на река. През последните десет години Орхус се разрасна значително, като населението му се увеличи с над 15 000 нови жители (понастоящем наброява 335 000 жители) и бяха създадени 20 000 нови работни места, най-вече в секторите на знанията, услугите и иновациите. Това е и най-големият град в региона на Централна Дания — един от петте региона, създадени през 2007 г. Кандидатурата за ЕСК на Орхус представлява част от по-широкообхватен план за развитието на града, чиято основна цел са реализиране на строителни проекти и развитие на инфраструктурата в крайбрежната зона, включително изграждане на „Dokk1“ — нова обществена библиотека и културен център с артистични инсталации. Кандидатурата също така цели да насърчи по-приобщаващо управление в региона на Централна Дания, който обхваща 19 общини.

Орхус 2017 се представи под мотото „Нека премислим“. Общата цел бе да се променят нагласите в града, в региона на Централна Дания и в Европа чрез културни дейности и да се изтъкнат трите основни ценности — устойчивост, многообразие и демокрация, които са ключови за европейския проект. Културната програма беше формирана около идеята за четири сезона, всеки от които се открива с мащабно МЕГА събитие на открито. Всеки сезон включва и три събития Full Moon, чийто мащаб е по-малък от този на МЕГА събитията. Освен тези събития в програмата бяха представени над 350 артистични и културни проекти, конференции и фестивали.

3. ОЦЕНКА

3.1. Параметри на оценката

В оценката се разглежда осъществяването на двете програми ЕСК за 2017 г. през целия им жизнен цикъл — от началния им замисъл до тяхната устойчивост и оставените от тях трайни следи.

По-специално се оценява целесъобразността, ефикасността и ефективността на двете ЕСК за 2017 г. Оценката проучва и добавената стойност на ЕС, както и съгласуваността и допълняемостта на действието ЕСК⁹ с други инициативи на ЕС. На последно място, в оценката са формулирани заключения във връзка с двете мероприятия.

3.2. Методология и ограничения на избрания подход

Оценката и използваната за нея методология бяха предназначени да изпълнят изискванията на Решение № 1622/2006/ЕО и да допринесат за по-задълбочено разбиране на изпълнението и постиженията на действието ЕСК. По-специално, оценката представлява ценна възможност за критично преосмисляне на изминалата година, за да се изведат поуки и препоръки за преформулиране на сегашната мъдрост и прозрения в светлината на новия опит на градовете домакини.

Що се отнася до предишните оценки, логиката на интервенцията се основава на йерархия от цели, съответстващи на Решение № 1622/2006/ЕО.

---

⁹ Решение № 1622/2006/ЕО.

За да могат резултатите да бъдат съпоставими, методологията на тази оценка следваше подхода за събиране и анализ на данни, възприет при предишните оценки на действието ЕСК¹⁰.

Оценката беше основана на два вида данни и съответните източници:

- Първичните данни включваха данните, събрани на място или предоставени от всяка ЕСК, като интервюта, онлайн въпросници и проучвания. Целта на интервютата беше да се потърсят гледните точки на различни участници по всяка ЕСК, в това число на ръководните екипи, лицата, натоварени да вземат решения на местно и национално равнище, както и ключови културни организации, множество партньори, участващи в осъществяването на програмата, и редица организации, които ръководеха или участваха в конкретни проекти. За разлика от предходните оценки на ЕСК, настоящата оценка включва и обществена консултация — открит, приобщаващ и достъпен канал, чрез който мненията и възгледите на хората и организациите могат да се включат в оценката на ЕСК.
- Източниците на вторични данни включваха документи на ЕС, първоначални оферти и кандидатури, вътрешни доклади, свързани с процедурите за кандидатстване, доклади за мониторинг и оценка, проучвания и доклади, изготвени или възложени от ЕСК, програми за събитията, информационни материали и уебсайтове, статистически данни относно културата и туризма и предоставени от ЕСК количествени данни относно финансите, дейностите, продуктите и резултатите.

Както при всички предишни последващи оценки на ЕСК Комисията поддържа становището, че приетата методология позволява да се изготви доклад, който да осигури достатъчно солидна основа за извеждане на надеждни заключения относно провеждането на ЕСК.

Както обаче бе подчертано още в доклада от предходната година, ограничение продължава да представлява липсата на базови данни, които да се включат в сравнително проучване на града преди спечелването на званието, в началото на годината на проявата и след изпълнението на събитието ЕСК. Тези данни са от първостепенно значение, за да се постигне балансирана представа, подкрепена с убедителна и обширна база данни за действителното отражение на действието ЕСК върху съответния град.

При все това бюджетът, отпуснат за работата по оценката (приблизително 75 000 EUR годишно), е пропорционален на скромното равнище на прякото финансиране от ЕС за всеки домакин на събитието ЕСК (наградата „Мелина Меркури“ в размер на 1,5 милиона евро) и не позволява да се извърши проучване на състоянието преди („базово равнище“) и след действието („последваща оценка“). Друга последица от скромния бюджет е, че събирането на първични доказателствени данни е по-скоро от качествен, отколкото от количествен характер; въпреки че качествените данни продължават да имат голямо значение за оценката, липсата на разнообразни източници на данни води до по-малка надеждност, например в процеса на доказване на наличието на обективни резултати и въздействието на действието ЕСК за по-широко участие на населението в културата.

---

¹⁰ Вж. предишните доклади за оценка на адрес: http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/capitals-culture_en.htm.

Освен това в качеството си на инструмент за консултиране обществената консултация — проведена за пръв път за последваща оценка на ЕСК — осигури относително ограничен набор от констатации, тъй като бяха получени общо едва 76 отговора. Това е донякъде разбираемо предвид факта, че проучването налага респондентът да познава (и в идеалния случай да е посетил) свързани с ЕСК дейности в градовете.

Поради това докладът и неговите заключения са обосновани по-скоро от широк спектър от качествени данни (например възгледите и становищата на различни видове заинтересовани страни), отколкото от всеобхватен количествен набор от данни.

Комисията напълно осъзнава — и приема — тези ограничения, които вече бяха набелязани и съобщени в работен документ на службите на Комисията, придружаващ предложението за решение за установяване на действие на Съюза „Европейски столици на културата“ за годините 2020—2033¹¹ и в предишните ѝ доклади относно последващи оценки на ЕСК.

Във връзка с това затруднение, в последващо предложение на Комисията и в решението, което в крайна сметка бе прието от Европейския парламент и Съвета¹², се предвижда, че самите посочени градове — които са основните инвеститори и бенефициери на действието ЕСК и са в по-добра позиция да разполагат с базови данни и да събират първични данни за въздействието на званието — се превръщат в основни изпълнители на процеса на оценяване.

Това ново задължение обаче, съгласно което ЕСК, а не Комисията, трябва да извърши последваща оценка на годината на проявата, ще започне да се прилага едва за удостоените с това звание градове от 2020 г. нататък. За ЕСК 2018 и 2019 Комисията ще продължи да извършва своята оценка с горепосочените ограничения. На по-късен етап Комисията също така ще извърши обща оценка, която обхваща ЕСК от няколко различни години, като това ще ѝ позволи да измери дългосрочното въздействие на действието ЕСК, както е посочено в Решение № 445/2014/ЕС.

Освен това следва да се отбележи, че Пафос и Орхус възложиха извършването на дейности, свързани с изследвания на местно равнище — съответно от университета Неаполис в Пафос и от Орхуския университет — за да подобрят своите знания относно въздействието на ЕСК, като резултатите от тези дейности бяха включени в оценката на Комисията, когато бе възможно.

В заключение, въпреки липсата на количествени данни и други независими доказателства, Комисията установява, че събраните доказателства са достатъчно солидни, за да подкрепят оценката, и споделя цялостната си оценка и заключения, за които като цяло се счита, че предоставят точна и пълна картина на действието ЕСК за 2017 г.

4. ОСНОВНИ КОНСТАТАЦИИ

4.1. Целесъобразност на действието ЕСК и на ЕСК за 2017 г.

Според констатациите в оценката двата града домакини са разработили и осъществили програми в областта на културата, които съответстват и са целесъобразни от гледна точка на член 167 от Договора за функционирането на Европейския съюз, що се отнася до приноса на Съюза за „разцветата на културите на държавите членки“. Домакинството

¹¹ Вж. SWD(2012) 226 final, точка 2.4.4.

¹² Решение № 445/2014/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, вж. бележка под линия № 5.

на ЕСК също така е допринесло за икономическото и социалното развитие в двата града, което е в съответствие с целите на Решение № 1622/2006/ЕО.

В оценката се заключава, че макар програмата на Пафос да е с по-ограничен обхват в сравнение с повечето предишни програми на ЕСК (най-вече поради малкия размер на града), тя е успяла да изтъкне културното наследство на Пафос в европейски контекст, (необходимостта от) взаимовръзките между хората в града и извън него, както и необходимостта от межкултурен диалог. Програмата също така е помогнала както на местната, така и на чуждестранната публика да научи повече относно културата на Кипър и да се запознае по-отблизо с други култури и традиции.

Орхус предложи програма с амбициозни дългосрочни цели, която подчертава многообразието от европейски култури и взаимодействия по съгласуван начин с по-широкообхватната стратегия за развитие на града; тя бе насочена към допълнително повишаване на осведомеността относно града и неговата видимост, привличане на национални и чуждестранни туристи, подобряване на културната инфраструктура на града, увеличаване на публиката и активно участие на гражданите в културни дейности. Програмата също така се характеризира с важно регионално измерение в контекста на новосъздадения регион на Централна Дания.

4.2. Ефикасност

Като цяло наличните доказателства показват, че ЕСК продължава да бъде ефикасно действие на ЕС за осигуряване на добро ниво на възвръщаемост на равнището на ЕС за относително скромна инвестиция от страна на ЕС: самото присъждане на званието — обявяването на град за Европейска столица на културата, има значителен ефект на ливъридж върху размера на финансирането, което градовете домакини предоставят за изготвянето и изпълнението на културната програма на ЕСК, като поражда значителен интерес и привлича финансиране от широк кръг заинтересовани страни, включително регионални и национални органи и частни финансиращи субекти. Освен това абсолютната стойност на наградата „Мелина Меркури“ — единственото пряко парично участие, което градовете домакини на събитието получават от Европейския съюз, е скромна (1,5 милиона евро за всяка ЕСК) в сравнение с общите разходи за ЕСК: оперативните разходи на ЕСК за 2017 г. са били около 66,7 милиона евро за Орхус и 8,5 милиона евро за Пафос.

На градско равнище както Пафос, така и Орхус създадоха стабилни и ефикасни механизми за изпълнение и за управление, като и двата града използват предимно национални, регионални и местни средства, но в по-малка степен и средства от фондовете на ЕС, за да осъществят културни програми с висока художествена стойност в допълнение към обичайните си културни дейности в рамките на годината.

Въпреки това оценката показва също така, че ЕСК продължава да бъде ресурсоемко събитие за града домакин, което предполага дългосрочен ангажимент през всички подготвителни години, като това може да породи затруднения: например Пафос отчете значително намаление на своя текущ бюджет в сравнение с етапа на първоначалната оферта (спад с повече от 60 %), което се дължи на прекалено амбициозното първоначално предложение, но също така и на финансова криза, която оказва силен натиск върху публичните бюджетни сектори на всички териториални равнища.

4.3. Ефективност

И двата града — носители на званието ЕСК, постигнаха успехи в осъществяването на краткосрочните цели, заложили в кандидатурите им, най-вече изпълнението на широкообхватни и новаторски културни програми с европейско измерение и с изразено

участие на гражданите. Изпълнението на целите на Пафос обаче беше ограничено от значителното намаление на неговия бюджет в сравнение със стойността, предложена в кандидатурата. Въпреки съвсем различните концепции, програми и стил на изпълнение и двата града използваха ЕСК ефективно, за да проучат и формулират теми от местен интерес с европейски отзвук.

И двете ЕСК разшириха обхвата, многообразието и европейското измерение на предлаганите културни прояви в съответните градове през 2017 г. и представиха културни програми, които бяха по-широкообхватни, разнообразни, новаторски и с по-значимо международно измерение в сравнение с базовото равнище на предлаганите културни прояви в предходни години. Например, в Орхус бяха осъществени 442 основни проекта, а в Пафос — 168, като повечето от тях надхвърляха обичайните програми на двата града в рамките на годината. Освен това в Орхус към програмата допринесоха 1200 дейци в сферата на изкуството от различни държави и 79 % от проектите бяха свързани с международен партньор и/или културен обмен в рамките на Европа, докато в Пафос 29 % от проектите бяха международни продукции, а други 11 % представляваха сътрудничество между хора на изкуството от Кипър и от други държави. И двете ЕСК разшириха достъпа до култура и участието в културни дейности през 2017 г., въпреки че това се видя по-добре в Орхус, отколкото в Пафос, като публиката възлиза на общо 3,3 милиона души. И двете ЕСК спомогнаха да се укрепи културният капацитет на културния и творческия сектор на местно равнище и техните връзки с други сектори. Например, Орхус 2017 доведе до увеличаване на спонсорството в сферата на културата, както и до икономически изгоди за културния и творческия сектор. Пафос 2017 доведе до привличане на по-голяма публика, послужи като катализатор за инвестиции в културната инфраструктура и позволи да се развият уменията и капацитетът на местните културни оператори. Събитието ЕСК изтъкна международния образ на Орхус чрез културата, докато в Пафос спомогна да се подобри международното измерение на публиката в сферата на културата.

На последно място, в оценката се стига до заключението, че и двете ЕСК за 2017 г. предлагат много различен потенциал за устойчивост на техните дейности и подобряване на управлението на културата. За Орхус проектът ЕСК генерира потенциал за дългосрочно въздействие чрез уменията и опита, придобити от културните оператори, участието на гражданите, увеличаването на публиката и изтъкването на международния образ. Пафос също ще може да се възползва от някои дългосрочни ползи, но не е направено почти нищо, за да се гарантира максималното им оползотворяване.

4.4. Съгласуваност

Действието ЕСК е уместно и допълващо към редица политики и програми на ЕС, като оказва въздействие не само върху заинтересованите страни в областта на културата, но и върху тези, които са свързани със заетостта (например с неговото въздействие върху изграждането на капацитет) или туризма (например през 2017 г. броят на леглодните в хотелите в региона на Орхус се увеличи с 10,9 %).

Действието ЕСК също така е съгласувано и допълващо към европейските структурни и инвестиционни фондове, в зависимост от контекста на всеки град, на който се присъжда званието. Що се отнася до Пафос, в периода до 2017 г. бяха използвани средства по линия на ЕФРР за съфинансиране на основни инвестиции за ремонтирането на градския център и обновяването на ключови обекти, като например театър и кино.

4.5. Добавена стойност за ЕС

Както бе споменато и показано по-горе, действието ЕСК постигна въздействие, което нямаше да бъде възможно при самостоятелни действия от страна на държавите членки.

Самото „звание“ е ключов аспект на добавената стойност за ЕС на действието ЕСК, тъй като събитието поражда значителен интерес от страна на заинтересованите страни не само от града, но и далече отвъд неговите граници, и предлага големи възможности за европейско сътрудничество от гледна точка на партньорството и обмена на добри практики, например по отношение на изграждането на солидно управление за провеждането на събитието ЕСК, повишаването на капацитета на местните организации в областта на културата или привличането на идеи за проекти от местните жители.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Въз основа на настоящия доклад Комисията стига до заключението, че действието ЕСК продължава да бъде уместно на равнището на ЕС, както и че е изключително ценно за градовете домакини и води до създаването на богати културни програми с положителни резултати и въздействия, които обаче не могат да бъдат напълно оценени на настоящия етап на оценка, тъй като все още е минало твърде малко време от провеждането на годината на проявата. Въздействието би могло да се оцени на по-късен етап в рамките на горепосочената дългосрочна оценка.

Комисията заключава още, че програмите, изпълнени от двата града — носители на званието през 2017 г., съответстваха на целите на действието ЕСК; те отразяваха неговото европейско измерение, привлякоха за участие местните жители и заинтересованите страни и разшириха достъпа до култура и участието в културни дейности през 2017 г., въпреки че това се виждаше по-добре в Орхус, отколкото в Пафос, което до голяма степен се дължи на ограничения бюджет, с който разполагаше последният град. Освен това те спомогнаха да се укрепят културният капацитет на културния и творческия сектор на местно равнище и техните връзки с други сектори. Събитието ЕСК изтъкна международния образ на Орхус чрез културата и спомогна да се подобри международното измерение на публиката в културната сфера и в двата града. И в двата случая годината на ЕСК може да остави трайна следа (както материална, така и нематериална), въпреки липсата на правилно планиране на постиженията в Пафос, които се очаква да оставят такава трайна следа, от което става видно, че този въпрос винаги ще представлява предизвикателство в малките градове, които са избрани за домакини на ЕСК.

Тези основни констатации потвърждават констатациите от оценките от 2016 г. и предходните оценки на ЕСК, т.е. градовете, удостоени със званието ЕСК, провеждат културни програми, които са по-широкообхватни и новаторски в сравнение с обичайно предлаганите културни прояви в рамките на годината, със силно изразено европейско измерение и привличат за участие както местни жители, така и чуждестранни посетители, в съответствие с целите на Договора, както и с тези на действието ЕСК.

От оценката стават видни ограничен брой елементи, които се нуждаят от подобрене, например необходимостта да се създаде институционална уредба в разумен срок, да се изгради стабилен и ефективен екип за провеждане на събитието, който да се ползва от силна политическа подкрепа, да се осигури подкрепа и участие на национално равнище, да се гарантира правилният баланс между контрола и творческата независимост, да се поддържат ангажиментите на заинтересованите страни от сферата

на културата, европейското сътрудничество да се включи в културната програма, като същевременно активно се подкрепя по-широкото участие в културата, както и да се планират на ранен етап постиженията, които се очаква да оставят трайна следа¹³.

Обхватът и продължителността на годишната оценка, която извършва Комисията в съответствие с член 12 от Решение № 1622/2006/ЕО, не позволява да се отчете дългосрочното въздействие на ЕСК. Поради това Комисията изразява готовност да извърши преглед на това въздействие като част от оценката, предвидена в член 16 от Решение № 2014/445/ЕС. Тази оценка „е насочена към поставянето на всички предишни европейски столици на културата в европейски контекст, който дава възможност да се правят сравнения и да се извличат полезни поуки за бъдещите европейски столици на културата, както и за всички европейски градове“. Като се основава на резултатите от публикуваното през декември 2017 г. проучване „Европейски столици на културата: стратегии за успех и дългосрочни последици“¹⁴, оценката също така ще позволи да се анализира дългосрочното въздействие.

В допълнение към това трябва да се положат допълнителни усилия, за да се помогне на определените и бъдещи ЕСК в техните подходи към извършването на оценка, включително във връзка с използването на големи информационни масиви. За тази цел в средата на 2018 г. Комисията актуализира своите насоки за собствените оценки, извършвани от градовете, като понастоящем те обхващат и понятието „големи информационни масиви“¹⁵. Освен това през септември 2018 г. тя публикува покана за представяне на предложения с цел създаване на консултативна група и осигуряване на услуги по изграждане на капацитет и на дейности за партньорско обучение, насочени към екипите за провеждане на предстоящите събития ЕСК. Предвидените в поканата пакети за обучение обхващат и темата за мониторинга и оценката. Изпълнителят ще бъде избран през първата половина на 2019 г.

Що се отнася до договореностите за мониторинг, Комисията изтъква, че понастоящем обсъжда с комисията за подбор въпроса как да се гарантира най-добре, че бъдещите ЕСК спазват поетите в кандидатурите им ангажименти, особено финансовите ангажименти. В изготвените от комисията доклади за напредъка и мониторинга вече се разглеждат подробно въпросите, обхванати от критериите за подбор, определени в Решение № 445/2014/ЕС.

На последно място, що се отнася до видимостта на страниците на ЕСК в портала Еуропа, Комисията подчертава, че понастоящем преработва своите уебсайтове „Култура“ и „Творческа Европа“ и че в този контекст ще бъде обмислено и как по-добре да се представи действието ЕСК.

---

¹³ Вж. сборник на предишни препоръки на адрес: https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/sites/creative-europe/files/library/ecoc-compendium-recommendations_en.pdf.

¹⁴ Вж: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/513985/IPOL-CULT_ET\(2013\)513985_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/513985/IPOL-CULT_ET(2013)513985_EN.pdf).

¹⁵ Вж: <https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/sites/creative-europe/files/library/guidelines-for-cities-own-evaluations-modmai18.doc.pdf>.